

جرم کلاهبرداری

در رویه دادگاهها

بابک بزازي مطلق
وکیل پایه یک دادگستری

حق چاپ برای انتشارات چراغ دانش محفوظ است. هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز کتبی از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد

فهرست کلی

۱۳	معرفی جرم کلاهبرداری و نمونه شکوائیه
۱۵	مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه
۱۵	گفتار اول: تنظیم شکواییه و مراجعه به دادسرای صالح
۱۹	گفتار دوم: ارجاع پرونده به دادگاه بدوی و تعیین وقت رسیدگی
۱۹	گفتار سوم: ارجاع پرونده به دادگاه تجدیدنظر و تعیین وقت رسیدگی
۲۰	گفتار چهارم: اجرای حکم در دادسرای محل وقوع جرم
۲۱	مبحث دوم: ارکان تشکیل دهنده جرم کلاهبرداری
۲۱	گفتار اول: عنصر قانونی
۲۱	گفتار دوم: عنصر مادی
۲۲	گفتار سوم: عنصر معنوی
۲۳	مبحث سوم: احکام ویژه در خصوص جرم کلاهبرداری
۲۳	گفتار اول: شروع به کلاهبرداری
۲۳	گفتار دوم: معاونت در جرم کلاهبرداری
۲۳	گفتار سوم: مشارکت در جرم کلاهبرداری
۲۵	مبحث چهارم: تشریفات رسیدگی به جرم کلاهبرداری
۲۵	گفتار اول: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به این جرم
۲۵	گفتار دوم: طریقه تقدیم شکوائیه و هزینه‌های قانونی آن
۲۷	گفتار سوم: تقدیم دادخواست به محکمه کیفری برای جبران ضرر و زیان و خسارات
۳۱	جرم کلاهبرداری در آرای دیوان عالی کشور
۳۳	مبحث اول : آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور
۳۴	مبحث دوم : آرای اصراری دیوان عالی کشور
۵۳	مبحث سوم : آرای شعب دیوان عالی کشور
۱۳۵	جرم کلاهبرداری در آرای دادگاهها
۲۶۵	جرم کلاهبرداری در نشست‌های قضائی
۳۳۲	جرم کلاهبرداری در نظریه‌های مشورتی
۳۴۸	جرم کلاهبرداری در قوانین و مقررات
۳۵۰	از قانون ثبت اسناد و املاک
۳۵۴	قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری

قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر ۳۶۰

منابع و مأخذ ۳۶۲

فهرست جزئی

معرفی جرم کلاهبرداری و نمونه شکوائیه ۱۳

مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه ۱۵

گفتار اول: تنظیم شکواییه و مراجعه به دادسرای صالح ۱۵

گفتار دوم: ارجاع پرونده به دادگاه بدوی و تعیین وقت رسیدگی ۱۹

گفتار سوم: ارجاع پرونده به دادگاه تجدیدنظر و تعیین وقت رسیدگی ۱۹

گفتار چهارم: اجرای حکم در دادسرای محل وقوع جرم ۲۰

معرفی جرم کلاهبرداری ۲۱

مبحث دوم: ارکان تشکیل دهنده جرم کلاهبرداری ۲۱

گفتار اول: عنصر قانونی ۲۱

گفتار دوم: عنصر مادی ۲۱

گفتار سوم: عنصر معنوی ۲۲

مبحث سوم: احکام ویژه در خصوص جرم کلاهبرداری ۲۳

گفتار اول: شروع به کلاهبرداری ۲۳

گفتار دوم: معاونت در جرم کلاهبرداری ۲۳

گفتار سوم: مشارکت در جرم کلاهبرداری ۲۳

مبحث چهارم: تشریفات رسیدگی به جرم کلاهبرداری ۲۵

گفتار اول: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به این جرم ۲۵

گفتار دوم: طریقه تقدیم شکوائیه و هزینه‌های قانونی آن ۲۵

گفتار سوم: تقدیم دادخواست به محکمه کیفری برای جبران ضرر و زیان و خسارات ۲۷

جرم کلاهبرداری در آرای دیوان عالی کشور ۳۱

مبحث اول : آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور ۳۳

۱. غیر قابل گذشت بودن جرم کلاهبرداری ۳۳

مبحث دوم : آرای اصراری دیوان عالی کشور ۳۴

۱. تقدم توسل بر وسایل متقلبانه قبل از به دست آوردن مال غیر در بزه کلاهبرداری ۳۴

مبحث سوم : آرای شعب دیوان عالی کشور ۵۳

۱. استفاده از عناوین دروغین برای انجام جرم کلاهبرداری ۵۳

۲. دادگاه صالح رسیدگی به جرم کلاهبرداری از طریق عابر بانک ۵۸

۳. در حکم کلاهبرداری بودن فروش مال غیر ۵۹

۴. مرجع قضائی صالح در رسیدگی به جرم کلاهبرداری ۶۴

۵. کلاهبرداری از طریق انتقال وجه به حساب متهمین با ارسال پیامک ۶۶

۶۷رسیدگی به جرم کلاهبرداری از طریق عابر بانک.....
۶۸محل وقوع جرم کلاهبرداری.....
۷۰معاونت در شروع به جرم کلاهبرداری.....
۷۲کلاهبرداری به وسیله جعل اسناد و مدارک.....
۷۸شکایت از مشارکت در کلاهبرداری.....
۸۲کیفیت تخفیف مجازات در جرم کلاهبرداری.....
۸۴عدم تحقق کلاهبرداری به جهت وجود مراودات مالی قبلی.....
۸۵مسئولیت تضامنی شرکای جرم کلاهبرداری.....
۸۷مرجع قضائی صالح در رسیدگی به جرم کلاهبرداری.....
۸۹دادگاه صالح به رسیدگی در جرم کلاهبرداری.....
۹۱کلاهبرداری با معرفی خود به عنوان فرد دارای مقام.....
۹۷ادعای خلاف بین شرع بودن رأی.....
۹۹مشارکت در جرم کلاهبرداری و صدور چک بلامحل.....
۱۰۰اوصاف کیفری متفاوت در تعدد معنوی جرم.....
۱۰۳انجام کلاهبرداری در زندان.....
۱۰۵حدود اختیار مرجع رسیدگی کننده در اعتراض به قرار منع تعقیب.....
۱۰۹حدود اختیارات دادگاه تجدیدنظر.....
۱۱۵کلاهبرداری با چک تقلبی.....
۱۱۶مرجع قضائی صالح در رسیدگی به جرم کلاهبرداری.....
۱۱۸انجام کلاهبرداری از طریق فروش و انتقال مال غیر.....
۱۲۳تحقق جرم کلاهبرداری رایانه‌ای.....
۱۲۴محل وقوع جرم در کلاهبرداری اینترنتی.....
۱۲۵صلاحیت رسیدگی به کلاهبرداری رایانه‌ای.....
۱۲۷کلاهبرداری از طریق انتقال مال غیر.....
۱۲۸کلاهبرداری از طریق فروش یک خط تلفن همراه.....
۱۲۹عدم اثبات جرم به علت فقدان ادله اثباتی.....
۱۳۰جرم معاونت در کلاهبرداری.....
۱۳۲وقوع کلاهبرداری و عدم وقوع جرم فروش مال غیر.....
۱۳۲شراکت در جرم کلاهبرداری و انتقال مال غیر.....
۱۳۳برائت از جرم کلاهبرداری.....
۱۳۵جرم کلاهبرداری در آرای دادگاه‌ها.....
۱۳۷مطالبه خسارات ناشی از جرم کلاهبرداری پس از محکومیت کیفری.....
۱۳۹تحقق جرم کلاهبرداری با توسل به روشهای متقلبانه برای بردن مال دیگری.....
۱۴۱اظهار خلاف واقع به مثابه طریق نامشروع.....

۴.	در حکم کلاهبرداری بودن انتقال مال غیر	۱۴۳
۵.	تحصیل چک‌های مسروقه از طریق کلاهبرداری	۱۴۵
۶.	تعدد معنوی جعل یا کلاهبرداری	۱۴۷
۷.	مقدمه بودن جرم جعل برای جرم کلاهبرداری	۱۴۹
۸.	تعدد معنوی جعل و استفاده از سند مجعول با کلاهبرداری	۱۵۱
۹.	کلاهبرداری از طریق چک سرقتی	۱۵۳
۱۰.	کلاهبرداری از طریق فروش مال غیر و فسخ معامله	۱۵۴
۱۱.	واخواهی از رأی صادره کلاهبرداری	۱۵۶
۱۲.	منع تخفیف مجازات حبس در جرم کلاهبرداری	۱۵۹
۱۳.	تعدد معنوی تحصیل چک مسروقه با شروع به کلاهبرداری	۱۶۱
۱۴.	تعدد معنوی جرائم مقدم بر کلاهبرداری با جرم کلاهبرداری	۱۶۹
۱۵.	تعدد معنوی جعل، غضب عنوان و کلاهبرداری	۱۷۳
۱۶.	تعدد معنوی جعل و استفاده از سند مجعول با کلاهبرداری	۱۷۵
۱۷.	کلاهبرداری از طریق تحصیل تصدیق حصر وراثت غیر واقعی	۱۷۷
۱۸.	انتقال وجه از حساب دیگری به حساب خود	۱۷۹
۱۹.	رکن مادی کلاهبرداری	۱۸۱
۲۰.	انجام فعل مادی مثبت در مانور متقلبانه برای تحقق جرم کلاهبرداری	۱۸۲
۲۱.	کلاهبرداری از طریق طرح شکایت واهی	۱۸۳
۲۲.	لزوم تقدم مانور متقلبانه	۱۸۵
۲۳.	تحقق جرم کلاهبرداری و خیانت در امانت	۱۸۸
۲۴.	موجب تخفیف بودن گذشت شاکی در جرائم غیر قابل گذشت	۱۹۰
۲۵.	جرم کلاهبرداری از طریق فروش خط تلفن همراه	۱۹۱
۲۶.	گذشت شاکی در جرم کلاهبرداری	۱۹۲
۲۷.	برائت از جرم کلاهبرداری به علت عدم وجود دلایل مکفی	۱۹۳
۲۸.	مقدمات جرم کلاهبرداری	۱۹۵
۲۹.	غیر قانونی بودن محکومیت کلاهبردار به حبس کمتر از یک سال	۱۹۷
۳۰.	تحقق شراکت و معاونت در جرم کلاهبرداری	۱۹۸
۳۱.	مانع نبودن برائت از جرم کلاهبرداری برای طرح شکایات حقوقی	۲۰۰
۳۲.	کلاهبرداری نبودن گرفتن ویزا برای خروج از کشور افراد غیر مرتبط	۲۰۱
۳۳.	کلاهبرداری بودن انتقال انباری خارج از فروش ملک موردنظر	۲۰۲
۳۴.	گرفتن وجه برای تهیه مجوز کار در خارج از کشور	۲۰۳
۳۵.	تعدد جرم کلاهبرداری	۲۰۴
۳۶.	کلاهبرداری با جعل عنوان و کالت دادگستری	۲۰۵
۳۷.	کلاهبرداری نبودن مخفی شدن متهم از دید مأمورین	۲۰۶

۳۸.	تغییر عنوان جزایی از «اعمال نفوذ برخلاف حق» به «کلاهبرداری»	۲۰۸
۳۹.	رکن اصلی جرم کلاهبرداری، بردن مال غیر با توسل به وسایل متقلبانه است.	۲۰۸
۴۰.	توسل بر وسایل متقلبانه قبل از تحصیل مال حاصل از جرم کلاهبرداری	۲۰۹
۴۱.	فروش مال به افراد متعدد	۲۱۰
۴۲.	عنوان کلاهبرداری نداشتن دخالت در امر وکالت	۲۱۲
۴۳.	کلاهبرداری بودن تحصیل حصر وراثت غیر حقیقی	۲۱۲
۴۴.	تحقق کلاهبرداری و نه جرم غصب عناوین دولتی	۲۱۳
۴۵.	تحقق معاونت در جرم کلاهبرداری	۲۱۵
۴۶.	تعیین جزای نقدی بدل از حبس در جرم کلاهبرداری	۲۱۷
۴۷.	تاریخ نامشخص وقوع کلاهبرداری	۲۱۸
۴۸.	تحقق جرم فروش مال غیر و کلاهبرداری	۲۱۹
۴۹.	مقدمه بودن جرم جعل در کلاهبرداری	۲۱۹
۵۰.	فروش محموله شاکي، خیانت در امانت است نه کلاهبرداری	۲۲۰
۵۱.	کلاهبرداری از طریق دادن چک غیر، بدون مهر و امضای صاحبان حساب	۲۲۱
۵۲.	معاونت و مشارکت در جرم کلاهبرداری	۲۲۲
۵۳.	پرداخت پول جهت عزیمت به کانادا	۲۲۳
۵۴.	وقوع جرم کلاهبرداری و محکومیت به حبس و جزای نقدی	۲۲۴
۵۵.	ملازمه نداشتن کلاهبرداری با صدور چک بلامحل	۲۲۵
۵۶.	نقض رأی بدوی و صدور حکم برانت به علت عدم احراز سوی نیت	۲۲۶
۵۷.	مشارکت در جعل و کلاهبرداری از طریق انتقال مال غیر	۲۲۶
۵۸.	تجدیدنظرخواهی از اتهام فروش مال غیر (کلاهبرداری)	۲۲۸
۵۹.	اتهام کلاهبرداری از طریق فروش یک خط تلفن همراه	۲۳۱
۶۰.	محکومیت به جرم انتقال مال غیر	۲۳۲
۶۱.	عدم وجود دلیل و مدرکی کافی بر توجه اتهام فروش مال غیر وجود ندارد.	۲۳۳
۶۲.	اتهام مشارکت در کلاهبرداری	۲۳۶
۶۳.	استرداد پول و ضرر و زیان ناشی از انجام ندادن تعهد	۲۳۷
۶۴.	کلاهبرداری نبودن جلوگیری از ادامه کار کشتارگاه از سوی بهداشت و فروش سه دانگ	۲۳۸
۶۵.	عدم داشتن مالکیت بر مورد اجاره و تحقق کلاهبرداری	۲۳۹
۶۶.	گرفتن وجه، مال و یا سند از موکل با توسل به حيله و کیل	۲۴۱
۶۷.	واخواهی از دادنامه غیابی کلاهبرداری	۲۴۲
۶۸.	کلاهبرداری نبودن گرفتن وجوه از شاکي جهت اخذ ویزا	۲۴۲
۶۹.	اتهام کلاهبرداری و محکومیت به مجازات جزای نقدی و استرداد محکوم به و حبس	۲۴۴
۷۰.	رضایت در جرم کلاهبرداری	۲۴۶
۷۱.	مرکب بودن مجازات جرم کلاهبرداری	۲۴۷

۲۴۸	تجدیدنظرخواهی از قرار اناطه در کلاهبرداری
۲۴۹	محکومیت به حبس و رد مال و جزای نقدی معادل وجه کلاهبرداری در جرم انتقال مال غیر
۲۵۰	شرکت در کلاهبرداری به نحو انتقال مال غیر
۲۵۱	محقق نشدن جرم کلاهبرداری به علت عدم احراز ارکان
۲۵۲	فوت فرد متهم به جرم کلاهبرداری پس از صدور رأی
۲۵۳	تحقق جرم صدور چک بلامحل و کلاهبرداری
۲۵۴	ضروری بودن اثبات و احراز رکن ضرر در تحقق جرم جعل
۲۵۵	مقدمه بودن جعل و استفاده از سند مجعول در جرم کلاهبرداری
۲۵۶	جرم جعل و کلاهبرداری اسناد دانشگاهی
۲۵۸	ارتکاب جرم جعل و استفاده از سند مجعول برای انجام کلاهبرداری
۲۶۰	مجعول بودن چک و مهر بانک
۲۶۱	استفاده از سند مجعول منتهی به کلاهبرداری
۲۶۵	جرم کلاهبرداری در نشست‌های قضائی
۲۶۷	در حکم کلاهبرداری بودن بزه انتقال مال غیر
۲۷۵	جعل عنوان داروخانه و خریداری دارو
۲۷۸	کلاهبرداری تلقی شدن ترهین ملک پس از فروش آن با سند عادی به دیگری
۲۷۹	کلاهبرداری از طریق اخذ سند رسمی برای ملکی که در تصرف دیگری است
۲۸۰	اقدام به خرید اجناس با ارائه چک اشخاص دیگر بدون ظهرونیسی آن
۲۸۲	بررسی وقوع عقد فضولی از لحاظ نحوه اقامه دعوا و اعمال کیفیات مخففه مجازات در بزه
۲۸۵	خرید اجناس با چک‌های متعلق به دیگران
۲۸۶	دریافت چک از شخص دیگر با توسل به وسایل متقلبانه
۲۸۷	تعیین جزای نقدی برای اشخاص متهم به تحصیل وجوه و اموال زیاد
۲۸۸	محدودیت تعیین مجازات کمتر از حداقل در جرائم در حکم کلاهبرداری
۲۹۰	میزان مجازات نقدی در کلاهبرداری متعدد
۲۹۱	تحقق کلاهبرداری در تحصیل کوپن و عدم تحویل اجناس کوپنی
۲۹۲	اثر گذشت شاکی خصوصی در کلاهبرداری
۲۹۳	اثر رضایت شاکی در تخفیف مجازات جرم کلاهبرداری
۲۹۴	جواز تخفیف جزای نقدی در جرم کلاهبرداری
۲۹۵	عدم تحقق کلاهبرداری با تسلیم چک و تحصیل اموالی از این طریق
۲۹۸	تأثیر لفظ و لحن کلام در تحقق جرم کلاهبرداری
۲۹۹	نحوه استرداد مال تحصیل شده از راه کلاهبرداری
۳۰۰	معاون در جرم کلاهبرداری
۳۰۲	جعل امضا برای ارتکاب جرم کلاهبرداری
۳۰۳	عنوان جزایی معرفی شخص دیگری به جای متوفا و امضای سند به جای او

۲۲. جرائم کلاهبرداری و در حکم آن ۳۰۵
۲۳. دست‌کاری در مبلغ چک مصداق جعل است یا کلاهبرداری ۳۰۷
۲۴. شبیه‌سازی در جعل و شروع به کلاهبرداری ۳۰۸
۲۵. جعل و شروع به کلاهبرداری ۳۰۹
۲۶. کلاهبرداری تلقی شدن خرید و فروش چک‌های مسافرتی با علم به مجعول بودن آن‌ها ۳۱۲
۲۷. تحقق جعل و کلاهبرداری در صورت تغییر محل اقامت شرکت در کارت شناسایی ۳۱۳
۲۸. کلاهبرداری محسوب شدن امضا و استفاده از چک متعلق به غیر با وجود عدم شباهت امضا ۳۱۴
۲۹. کلاهبرداری محسوب شدن ارائه دسته چک به زوج با مدارک زوجه ۳۱۵
۳۰. انگیزه شاکی در تحقق جرم کلاهبرداری ۳۱۷
۳۱. اخذ مال با توسل به عملیات متقلبانه ۳۱۸
۳۲. انگیزه شاکی در تحقق جرم کلاهبرداری ۳۱۹
۳۳. کلاهبرداری در خرید و فروش اشیای عتیقه ۳۲۱
۳۴. فقدان عنوان جزایی برای ثبت قسمت مرغوب ملک مشاع به وسیله یکی از شرکاء ۳۲۲
۳۵. اعمال تخفیف در بزه کلاهبرداری با توجه به تبصره ۱ ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا، اختلاس و کلاهبرداری ۳۲۳
۳۶. توسل به وسایل متقلبانه برای ابراء ذمه ۳۲۴
۳۷. الصاق عکس به شناسنامه بدون عکس دیگری و استفاده از آن ۳۲۵
۳۸. مشارکت در کلاهبرداری به قصد دریافت خسارت از شرکت بیمه ۳۲۶
۳۹. مال‌اندوزی از طریق فریب افراد با وعده رسیدن به گنج ۳۲۶
۴۰. امضای چک متعلق به دیگری بدون اذن او و انجام معامله با آن ۳۲۸
۴۱. ممنوعیت اعمال تخفیف مجازات موضوع ماده ۲۷۷ قانون آیین دادرسی کیفری دادگاه‌های عمومی و انقلاب در جرم کلاهبرداری با وجود رضایت شاکی ۳۳۰
- جرم کلاهبرداری در نظریه‌های مشورتی ۳۳۲
۱. تقلب در قمار ۳۳۴
۲. کلاهبرداری بودن دریافت وجه غیر مستخدم دولت برای انجام امری ۳۳۴
۳. جرم بودن یا جرم نبودن عمل ارتكابی ۳۳۵
۴. جرم بودن اخذ سود بیش از صدی دوازده در معاملات ۳۳۵
۵. غیر قابل گذشت بودن جرم کلاهبرداری ۳۳۶
۶. انتقال مال مشاع ۳۳۶
۷. استفاده از ارز با ریز نمرات مجعول ۳۳۷
۸. خروج ارز با برگ خرید غیرواقعی ۳۳۷
۹. بارشدن آثار جرم کلاهبرداری بر بزه انتقال مال غیر ۳۳۸
۱۰. تشخیص جرم کلاهبرداری از سایر جرائم ۳۳۸
۱۱. تعلیق تعقیب جرائم ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری ۳۳۹

۳۳۹	۱۲. تعلیق مجازات کلاهبرداری
۳۴۰	۱۳. جزای نقدی در مورد کلاهبرداری به‌عنوان تخفیف مجازات
۳۴۰	۱۴. خرید مال حاصل از کلاهبرداری یا مال امانی
۳۴۰	۱۵. کلاهبرداری از دولت
۳۴۱	۱۶. امکان قرار دادن درجات مختلف در یک جرم
۳۴۱	۱۷. مرور زمان در جرم کلاهبرداری
۳۴۲	۱۸. مطلق نبودن قانون جدید اخف از قانون سابق
۳۴۳	۱۹. مصادیق جرم کلاهبرداری
۳۴۴	۲۰. ملاک ارزش مال در زمان وقوع جرم
۳۴۵	۲۱. تحقق جرم کلاهبرداری در جرائم و مجازات آن
۳۴۵	۲۲. عدم جواز صدور قرار بازداشت موقت در خصوص ارتکاب جرائم متعدد تعزیری
۳۴۶	۲۳. انجام چند فقره جرم کلاهبرداری
۳۴۸	جرم کلاهبرداری در قوانین و مقررات
۳۵۰	از قانون ثبت اسناد و املاک
۳۵۴	قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری
۳۶۰	قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر
۳۶۲	منابع و مأخذ

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به‌صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی‌تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به‌صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به‌صورت منظم و منحصربه‌فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به‌صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوی...»

در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.
مختصر و ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هرکدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هرکدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پربار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

فصل اول

معرفی جرم کلاهبرداری و
نمونه شکوائیه

مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه^۱

جهت رسیدگی به هر عنوان مجرمانه، مراحل چهارگانه‌ای وجود دارد که شاکی باید ضمن آگاهی از این مراحل اقداماتی که به وی مربوط و منتسب می‌باشد را انجام داده تا شکواییه وی ثبت و انجام تحقیقات و تعقیب رسیدگی و صدور حکم و اعمال مجازات فراهم گردد.

گفتار اول: تنظیم شکواییه و مراجعه به دادسرای صالح

اولین اقدام شاکی برای اعلام جرم و تظلم خواهی تنظیم شکواییه می‌باشد؛ چرا که مطابق ماده ۶۴ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ یکی از جهات قانونی برای شروع به تعقیب، شکایت شاکی یا مدعی خصوصی است. البته اگر جرم جنبه عمومی داشته باشد اقامه دعوا و تعقیب متهم از این جنبه از وظایف دادستان محسوب می‌شود.

الف) نحوه تنظیم شکواییه و شرایط آن: به تکلیف ماده ۶۸ قانون آیین دادرسی کیفری شاکی یا مدعی خصوصی می‌تواند شخصاً یا توسط وکیل شکایت کند در شکواییه موارد زیر قید می‌شود:

۱. نام و نام خانوادگی، نام پدر، سن، شغل، میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، تابعیت، مذهب، شماره شناسنامه، شماره ملی، نشانی دقیق و در صورت امکان نشانی پیام نگار (ایمیل)، شماره تلفن ثابت و همراه و کدپستی شاکی؛
۲. موضوع شکایت، تاریخ و محل وقوع جرم؛
۳. ضرر و زیان وارده به مدعی و مورد مطالبه وی؛
۴. ادله وقوع جرم، اسامی، مشخصات و نشانی شهود و مطلعان در صورت امکان؛
۵. مشخصات و نشانی مشتکی عنه یا مظنون در صورت امکان؛

۱. روند رسیدگی عملی برای «مجموعه کتب کیفری ... در رویه دادگاه‌ها» به رشته‌ی تحریر در آمده است لیکن به طور مفصل معرفی هر جرم حسب عنوان تعریف شده در کتاب به همراه ارکان تشکیل دهنده‌ی آن در مبحث دوم تشریح گردیده است.

قوه قضائیه مکلف است اوراق متحدالشکل مشتمل بر موارد فوق را تهیه کند و در اختیار مراجعان قرار دهد تا در تنظیم شکواییه مورد استفاده قرار گیرد. عدم استفاده از اوراق مزبور مانع استماع شکایت نیست.

بعد از تنظیم شکواییه شاکی باید از دو جهت تمبر باطل نمایند:

۱. تمبر از بابت تصدیق اوراق پیوستی: همزمان با تنظیم شکواییه باید شاکی تمامی اسناد و مدارک و ادله مکتوب خود را پیوست شکواییه نموده و این اسناد را به تکلیف بند ۱۷ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین باید با پرداخت مبلغ «۵,۰۰۰ ریال» مصدق نماید.

۲. تمبر هزینه شکایت کیفری: باید با مراجعه به واحد تمبر در دادسرای مربوطه مطابق بند ۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین با پرداخت مبلغ «۵۰,۰۰۰» تمبر از بابت هزینه شکایت ابطال نماید.

ب) تقدیم شکواییه به دادسرای صالحه: بعد از تنظیم شکواییه، دومین اقدام شاکی تقدیم این عرض حال به دادسرای صالح برای رسیدگی می‌باشد. مستفاد از ماده ۱۱۶ قانون آیین دادرسی کیفری سلسله مراتب صلاحیت دادسرای‌های برای رسیدگی به جرم به شرح ذیل می‌باشند:

۱. دادسرای محل وقوع جرم: اصل و قاعده این است که شاکی باید ابتدائاً شکواییه خود را به دادسرای محل وقوع جرم تقدیم نماید.

۲. دادسرای محل کشف جرم یا دستگیری متهم: اگر محل وقوع جرم مشخص نباشد شکواییه به دادسرا تقدیم می‌شود که جرم در حوزه آن کشف شده یا متهم دستگیر شده است.

۳. دادسرای محل اقامت متهم: به هر دلیلی اگر محل وقوع جرم مشخص نباشد یا جرم کشف نشده یا متهم دستگیر نشود شکایت به دادسرای محل اقامت متهم تقدیم خواهد شد.

ج) تحویل شکواییه به معاونت ارجاع: شاکی بعد از ابطال تمبر و مصدق نمودن تمام اوراق کپی، شکواییه خود را در دادسرا به قسمت معاونت ارجاع تقدیم می‌کند. معاون